

Onderwerp**Welzijnswerk 2018****Informatie**

Datum	8 november 2017	Overleg gepleegd met:
Behandelaar	Johan Homan	☒ Financieel adviseur AZ: Caroliene Kooiker
Zaaknummer	952549	☐ Personeelsconsulent AZ:
Portefeuillehouder	Burgemeester Baas	☒ Medewerker bestuur en juridische zaken: Brechtje Rink
Besluitvormend orgaan	Gemeenteraad	☐ Communicatieadviseur:
		☒ Afdeling: Dienstverlening
		☒ Naam medewerker: Marjolein Buitenwerf
		☐ Inspraak/adviesorgaan:

1. Aanleiding/voorgeschiedenis**1.1. Onderzoek Berenschot**

Vóór de zomer 2017 besluiten we als college om Berenschot een onderzoek te laten uitvoeren naar het welzijnswerk in Midden-Drenthe.

Berenschot richt zich op ons verzoek allereerst op de financiële positie van de welzijnsstichting en op de duurzaamheid van die financiële positie. Daarnaast gaat het in het onderzoek om de manier waarop we als gemeente en stichting samenwerken en hoe we onze rollen invullen.

1.2. Resultaten onderzoek

In juni 2017 komt Berenschot met de resultaten van het onderzoek. Voor de volledige resultaten verwijzen wij u naar **bijlage 01** bij deze toelichting. Op de eerste pagina's van het verslag vindt u een samenvatting. Hieronder vatten we die nog een keer kort samen.

- *Financiën*

Er blijkt geen helder verband te bestaan tussen de subsidie die de stichting van de gemeente ontvangt en de activiteiten die ze daarvoor uitvoert. Ook is de indexering die we als gemeente toepassen onvoldoende voor de daadwerkelijke loonstijgingen. De stichting heeft haar reserves aangesproken om de problemen op te lossen, maar de bodem daarvan komt in zicht.

- *Duurzaam*

Er zijn diverse maatregelen nodig om ervoor te zorgen dat de stichting weer duurzaam financieel gezond wordt. Daarin kunnen stichting en gemeente ook keuzes maken.

- *Rollen*

We moeten als stichting en gemeente onze rollen zuiverder en zakelijker gaan invullen. Belangrijk instrument daarbij is aansluiting aan de planning- en controlcyclus van de gemeente.

1.3. Adviezen onderzoek

Berenschot geeft ons – opnieuw kort samengevat – de volgende adviezen.

- Houd op korte termijn bij de subsidiebedragen rekening met de werkelijke ontwikkeling van de loonkosten.
- Onderzoek alternatieven om de financiële problemen op te lossen zoals het verminderen van activiteiten, het beperken van huisvestingskosten en het vergroten van inkomsten.
- Ga verder met het professionaliseren van de relatie tussen gemeente en stichting.

1.4. Conclusies en adviezen aanvaard

We aanvaarden vervolgens als college de conclusies en adviezen van Berenschot. We besluiten om meteen een traject te starten om die adviezen in praktijk te brengen.

We informeren u als raad daarover en de commissie Zorg en welzijn bespreekt in september 2017 de rapportage van Berenschot– zie **bijlage 02 tm 04** . In grote lijnen en in meerderheid stemt de commissie met onze aanpak in.

1.5. Najaarsnota

In de najaarsnota nemen we voor het jaar 2017 een extra bijdrage voor de welzijnsstichting op van € 150.000. Dit is een tijdelijke maatregel in afwachting van een definitief besluit van uw raad in december 2017.

1.6. Vervolgtraject

Onder begeleiding van Berenschot gaan we daarna als gemeente en welzijnsstichting aan de slag om de adviezen van Berenschot concreet te maken. De resultaten van dat vervolgtraject treft u in deze toelichting aan.

2. Voorstel

Toelichting voorstel

2.1. Advies

Wij adviseren u als gemeenteraad om voor het kalenderjaar 2018 de volgende besluiten te nemen:

1. U stemt in met de in deze toelichting geformuleerde gemeentelijke visie en doelen.
2. U stemt in met de in deze toelichting genoemde speerpunten: preventie jeugdzorg, plattelandontwikkeling en beheer & huisvesting. Rond deze speerpunten zal de gemeente in 2018 een nieuwe visie en/of nieuwe doelstellingen formuleren die vervolgens leiden tot een aangepast aanbod van de welzijnsstichting.
3. U verhoogt het subsidiebedrag voor de welzijnsstichting ingaande 2018 met een bedrag van € 310.000 structureel. Dat bedrag heeft de volgende bestemming:
 - a. € 150.000 als compensatie voor gestegen loonkosten tot en met 2017.
 - b. € 45.000 als compensatie voor gestegen loonkosten in 2018.
 - c. € 55.000 voor de extra huurkosten voor de nieuwbouw Karspelhuis/Jade.
 - d. € 20.000 voor de kosten van het beheer van die nieuwe locatie.
 - e. € 40.000 voor het op niveau brengen van de kosten van bedrijfsvoering.
4. U brengt de kosten onder a. ten laste van het WMO budget en de overige kosten ten laste van de resterende bestedingsruimte 2018.
5. U draagt ons als college op om de bedragen onder c en d uit te betalen naar rato van de periode dat ze daadwerkelijk gemaakt worden en nadat zeker en aantoonbaar is dat de kosten daadwerkelijk gemaakt moeten worden.
6. U bepaalt dat de vrije reserves van de welzijnsstichting maximaal 10% van het bedrag van de exploitatie mogen omvatten en dat de reserves niet ingezet mogen worden voor het opvangen van structurele tegenvallers.
7. U spreekt het voornemen uit de gemeentelijke subsidieverordening zo aan te passen dat de indexering van het onderdeel loonkosten wordt bepaald op basis van de loonindexering in de welzijnssector.
8. U stemt ermee in dat de welzijnsstichting in 2018 nog geen beschikking heeft over vrije ruimte maar dat dit onderwerp zal worden afgewogen in de planning- en controlcyclus die leidt tot de begroting en subsidie voor 2019.
9. U geeft de welzijnsstichting het alleenrecht voor de activiteiten zoals die in het budgetcontract zijn beschreven.
10. U neemt kennis van het nieuwe budgetcontract, met de gemaakte afspraken over de planning- en controlcyclus en het escalatiemodel.

2.2. Toelichting

Hieronder geven we een uitgebreide toelichting op ons advies. Soms verwijzen we daarbij naar bijlagen die nog meer achtergrondinformatie bevatten.

2.3. In stappen

We hebben samen met de stichting een forse inspanning geleverd om de adviezen van Berenschot te vertalen naar de situatie van 2018. Voor een deel is ons dat gelukt. Maar er zijn ook keuzemogelijkheden en oplossingsrichtingen die meer tijd vragen. Bijvoorbeeld omdat er overleg nodig is met meer partijen.

Daarom zien wij ons advies aan u als een eerste stap op weg naar een verdere en eigentijdse ontwikkeling van het welzijnswerk in onze gemeente.

2.4. Opbouw

De afgelopen weken hebben we in hoofdlijnen gewerkt aan vier onderdelen:

1. Wat is de visie en wat zijn de doelen van de gemeente?
2. Welke activiteiten van de welzijnsstichting passen daarbij en wat kosten die?
3. Tot welk nieuw budgetcontract leidt dat?
4. Welke keuzemogelijkheden zijn er nu en straks op basis van het huidige beleid?

Deze vier onderdelen komen in paragraaf 2.5. aan de orde.

Daarnaast hebben we gekeken naar een aantal financiële (2.6.), procesmatige (2.7.) en juridische (2.8.) onderwerpen.

2.5. Vier onderdelen

In deze paragraaf gaan we in op de hiervoor genoemde vier onderdelen.

2.5.1. Visie, uitgangspunten en doelen gemeente

Visie

Welke visie hebben we als gemeente op het brede beleidsterrein waarop de welzijnsstichting actief is?

We hebben die visie eerst compact samengevat.

We zijn als gemeente mede verantwoordelijk voor een steeds veranderende leefbare samenleving.

Dat betekent dat ook de door de gemeente gesubsidieerde activiteiten van de welzijnsstichting daarop aan moeten sluiten. Omdat het om een steeds veranderende samenleving gaat, vraagt dat zowel van de gemeente als van de welzijnsstichting een mee veranderende houding. Doelen en activiteiten staan niet voor altijd vast.

Uitgangspunten

Bij de start van de zogeheten transities in het sociale domein (de Jeugdzorg, de uitgebreide WMO en de nieuwe Participatiewet) heeft u als gemeenteraad een aantal uitgangspunten geformuleerd. Naar onze mening zijn die uitgangspunten nog steeds actueel en ook **geldend** voor het brede welzijnsterrein.

U vindt de uitgangspunten in **bijlage 05**

Doelen

U heeft als gemeenteraad op veel terreinen specifieke doelen geformuleerd. Bijvoorbeeld in de kadernota WMO, maar ook in raadsbesluiten over jeugdzorg, re-integratie, schuldhelpverlening en armoedebeleid. In deze toelichting gaan we al die specifieke doelen niet herhalen.

Wel formuleren we een aantal meer concrete ijkpunten waaraan we de activiteiten van de welzijnsstichting gaan toetsen.

- De samenleving en de gemeente formuleren wat de vraag is waar de welzijnsstichting een antwoord op kan geven. Dat betekent dat de welzijnsstichting in de basis vraaggericht werkt en niet aanbodgericht.

Soms kan ook de welzijnsstichting zelf signaleren dat er een maatschappelijk vraagstuk is dat om een reactie vraagt. Het is aan de gemeente om dat signaal al dan niet over te nemen.

Wat we met de term vraaggericht aangeven is dat er een externe aanleiding moet zijn voor een activiteit, overgenomen door de gemeente.

Bij de teksten hieronder moet u het woord vraag dan ook ruim uitleggen.

- In eerste instantie lost de samenleving een vraag zoveel mogelijk zelf op (eigen kracht). Ook hiervoor geldt dat een brede invulling mogelijk is.
- Als dat niet of onvoldoende lukt, is ondersteuning door de welzijnsstichting mogelijk. Dat gebeurt altijd in de vorm van een algemene voorziening. Algemene voorzieningen zijn toegankelijk voor iedereen en niet op het individu toegesneden.

De gemeente zorgt voor individuele voorzieningen, bijvoorbeeld op grond van de WMO of de

Jeugdzorg.

- Uitgangspunt bij alle gesubsidieerde inzet van de welzijnsstichting is dat de ondersteuning noodzakelijk is en dat de stichting dit naar de gemeente verantwoordt.

2.5.2. Activiteiten en kosten welzijnsstichting

Effectief en efficiënt

Het hoort bij de taak van de gemeente om te beoordelen ~~Voor de gemeente is het nodig om te kunnen beoordelen~~ of subsidies effectief en efficiënt uitwerken.

Daarvoor is noodzakelijk dat de welzijnsstichting laat zien welke activiteiten aan welke doelen van de gemeente bijdragen en wat die activiteiten kosten.

Concept budgetcontract 2018

Het eerder al overeengekomen budgetcontract tussen gemeente en welzijnsstichting was daarvoor een goede eerste aanzet. We hebben nu gewerkt aan een vernieuwde versie van dat contract.

Het concept budgetcontract 2018 – zie **bijlage 06** - kent twee pijlers:

- Eigen kracht en netwerk
- Sociale infrastructuur

Alle gesubsidieerde activiteiten van de welzijnsstichting staan onder deze beide pijlers geordend.

Aan de genoemde activiteiten heeft de welzijnsstichting prestaties en middelen gekoppeld. Die ziet u in **bijlage 07**. Dat is per beleidsveld uitgewerkt. U kunt op deze manier direct zien hoeveel geld u bijvoorbeeld aan jeugdbeleid uitgeeft.

We zijn, zoals al eerder gezegd, in het concept budgetcontract uitgegaan van het huidige beleid. We hebben niet gekeken naar mogelijke beleidsveranderingen. Ook binnen het huidige beleid zijn er echter wel keuzemogelijkheden. Daar komen we hierna **kort** op terug (**2.2.5.2.5.3.**). Binnen het concept budgetcontract 2018 hebben we die keuzes nog niet gemaakt. We zijn er daarin van uitgegaan dat de welzijnsstichting in 2018 nog alle activiteiten uitvoert, die zij ook in 2017 uitvoerde.

De opzet van het budgetcontract 2018 maakt het wel makkelijker om op het beleid te sturen. Ook u als raad krijgt daardoor meer inzicht in prestaties en bedragen.

Daarbij realiseren wij ons dat het benoemen en meten van resultaten op het brede welzijnsterrein niet eenvoudig is.

2.5.3. Keuzemogelijkheden

Inleiding

Zoals gezegd: we hebben er als college niet voor gekozen om beleidsveranderingen voor te stellen.

Maar ook binnen uw beleid is er aanleiding om na te gaan of de nu gesubsidieerde activiteiten van de welzijnsstichting altijd de beste of enige keuze zijn. We hebben daarom een aantal speerpunten benoemd waar we in 2018 preciezer naar gaan kijken. We komen daar zo op terug.

Daarnaast zijn er binnen het bestaande beleid andere **min of meer 'losse'** mogelijkheden om beleid te matigen of te intensiveren. **We hebben die mogelijkheden op dit moment niet verder onderzocht. We geven er namelijk de voorkeur aan om dat te doen gekoppeld aan het bespreken van speerpunten. We noemen die mogelijkheden hierna ter informatie. We hebben die (nog) niet in het budgetcontract 2018 verwerkt. U kunt die mogelijkheden mede afwegen bij het nemen van uw besluit over de financiën voor het welzijnswerk in 2018.**

Speerpunten 2018

Het is in deze fase van de planning- en controlcyclus niet meer mogelijk om op tijd **beleidsmatige** veranderingen in de begroting 2018 aan te brengen. Daarom hebben we er in overleg met de welzijnsstichting voor gekozen een aantal speerpunten in 2018 op te pakken.

U mag ervan uitgaan dat we de uitkomsten daarvan meenemen in de begroting 2019.

We hebben gekozen voor de volgende drie speerpunten.

- Preventie Jeugdzorg.
- Plattelandsontwikkeling.
- Beheer en Huisvesting

We gaan hierna op die speerpunten kort in. Overigens zijn bij deze speerpunten meer partijen betrokken dan alleen gemeente en de welzijnsstichting. We gaan daarom met die speerpunten aan het werk sámen met alle betrokken partijen.

Preventie jeugdzorg

Binnen het beleid voor de jeugdzorg is het een van uw belangrijkste uitgangspunten dat we zo veel mogelijk de nadruk leggen op preventie. Dat is in het belang van de jeugdige en zijn ouders. En het voorkomt dat we te snel of te veel een beroep op duurdere professionele zorg doen.

Om in de uitvoering hier verder vorm aan te geven, gaan we onder andere de volgende vragen beantwoorden.

1. Wat is de rol van het 'jongeren opbouwwerk' in de preventieve jeugdzorg?

2. Wat is het onderscheid tussen wat het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) doet - individueel, op het gezin gericht - en wat het kinder- en jongerenwerk inhoudt?
3. Wat is de preventieve waarde van recreatief kinderwerk?
4. Hoe gaan we uiteindelijk om met jongerenwerk? Hoe veel ureninzet is wenselijk en/of noodzakelijk?

Bij de beantwoording van deze vragen zijn in elk geval de gemeente/het CJG en de welzijnsstichting betrokken.

We startten hiermee het eerste kwartaal 2018.

Plattelandsontwikkeling

Al vele jaren speelt de welzijnsstichting een actieve rol in ons beleid op het platteland, in de ondersteuning van dorpen enzovoort. Daarbij gaan we in 2018 in elk geval de volgende vragen stellen.

1. Hoe actueel is het huidige covenant met de dorpen?
2. Welke ondersteuning hebben vrijwilligers nodig bij hun overleggen en hoe kunnen we die ondersteuning eigentijds vormgeven?
3. Welke plaats hebben de grotere kernen in het dorpenbeleid en leggen we daarin de goede accenten?
4. Op welke manier kunnen we subsidiestromen het beste bundelen en inzetten.

Om deze vragen te kunnen beantwoorden is het gesprek nodig tussen in elk geval de gemeente, de welzijnsstichting en het DorpenOverleg Midden-Drenthe (DOM).

We startten hiermee het tweede kwartaal 2018.

Beheer en huisvesting

Welk vastgoed heb je als gemeente en/of welzijnsstichting nodig voor de uitvoering van het welzijnswerk? Bij die vraag gaat het om de inhoud (voor welk beleid heb je welke voorzieningen nodig) en om de bedrijfsvoering van de welzijnsstichting (welke eigen huisvesting is noodzakelijk).

Rond dit thema gaan we aan de slag met de volgende vragen.

1. De kernvraag is: Hoe organiseer je het welzijnswerk nu en in de toekomst zo efficiënt mogelijk en goed passend bij een geografisch gebied?
2. Waar kunnen we minder doen en dus besparen? We noemen een paar voorbeelden.

- Waar is er daadwerkelijk behoefte aan het beheren van een jeugdsoos? Gaat het daarbij alleen om het perspectief van het sociaal domein of bijvoorbeeld ook dat van openbare orde en veiligheid?
- Waar is er behoefte aan ontmoetingscentra voor ouderen? Welke locaties lenen zich daarvoor, en wat zijn daarvoor aanvaardbare kosten? Welke rol van ouderenwerkers is daarbij nodig?
- Wat is op de langere termijn een goede invulling van de ruimte in Woonservicezone Jade?

Voor deze vragen is het gesprek nodig tussen in elk geval de gemeente en de welzijnsstichting. We startten hiermee het derde kwartaal 2018.

Andere keuzemogelijkheden 2018

~~Zoals we al eerder schreven is het mogelijk om, binnen het bestaande beleid, een aantal keuzes te maken die leiden tot lagere uitgaven. Tegelijk is het ook mogelijk om beleid te intensiveren. Dat leidt dan vanzelfsprekend weer tot hogere uitgaven. Daarmee is niet gezegd dat deze keuzes geen enkele invloed op het beleid hebben. Ze zijn echter mogelijk zonder dat uw beleid als zodanig daardoor helemaal verkeerd uitpakt.~~

~~We zetten deze keuzemogelijkheden hieronder op een rij. We hebben zelf daarin geen keuze gemaakt, ze zijn dus ook niet terug te vinden in het concept budgetcontract én ze hebben dus geen invloed op de verwachte kosten voor 2018.~~

- ~~De beleids- en secretariële ondersteuning aan de WMO en Minima adviesraad beëindigen. Het gaat om 264 uur per jaar (€ 12.000).~~
- ~~Het beheer van buurt- en jeugdcentra beëindigen. Het gaat om 1.936 uur per jaar (€ 87.000).~~
- ~~De inzet voor sociale activering verminderen. Het gaat om 1.056 uur per jaar (€ 48.000).~~
- ~~De burenbemiddeling beëindigen. Dat betreft 352 uur per jaar (€ 16.000).~~
- ~~Het aantal gebouwen verminderen (ook al genoemd onder het speerpunt plattelandsontwikkeling), bijvoorbeeld het Kruumthuis (€ 13.000).~~
- ~~De eigen bijdragen voor activiteiten verhogen. Een verdubbeling van de eigen bijdragen bij activiteiten levert op jaarbasis € 60.000 op.~~

~~Het totaal van deze mogelijke besparingen levert op jaarbasis € 236.000. Bij de uren zijn wij uitgegaan van een bedrag van € 45,00 per uur.~~

~~Voor de meeste van deze maatregelen geldt dat wij die alleen geleidelijk kunnen toepassen.~~

2.6. Financiën

In deze paragraaf gaan we in op de financiële aspecten. Ook daarin sluiten we aan bij de conclusies en adviezen uit het rapport van Berenschot. En ook deze teksten zijn het resultaat van een drietal werkbijeenkomsten in de afgelopen weken.

We geven daarbij aandacht aan de volgende onderwerpen.

- Indexering tot 2017
- Indexering over 2018
- Gebouwen
- Bedrijfsvoering
- Reserves
- Eigen inkomsten
- Vrije ruimte
- Twee stichtingen

2.6.1. Voorlopige maatregelen

Zoals we hiervoor al schreven gaan we in 2018 onze aandacht richten op een aantal speerpunten. De financiële effecten daarvan kunnen we op dit moment nog niet voorzien.

~~Om die reden adviseren wij u om alle financiële maatregelen vooralsnog incidenteel te nemen.~~ In de Perspectiefnota en de begroting 2019 kunt u **dan** opnieuw afwegen of er aanleiding is voor structurele aanpassingen.

Naar onze mening past deze **behoedzame** aanpak bij de ontwikkelingsfase waarin we samen met de welzijnsstichting zitten.

2.6.2. Indexering tot en met 2017

Uit het onderzoeksrapport van Berenschot blijkt dat de gemeentelijke indexering (zoals opgenomen in de subsidieverordening) onvoldoende aansluit bij de stijging van de loonkosten in de welzijnssector. De loonkosten zijn een belangrijk onderdeel van de kosten van de welzijnsstichting.

Wij adviseren u op basis van de cijfers van Berenschot de achterstallige indexering tot en met 2017 te bepalen op € 150.000 en die indexering alsnog **structureel** toe te voegen aan het begrote subsidiebedrag voor 2018.

In de najaarsnota hebben we deze indexering al voor 2017 verwerkt.

2.6.3. Indexering in 2018

Voor 2018 doet zich de zelfde situatie voor: de gemeentelijke indexering is niet toereikend om de stijging van de loonkosten te dekken.

Voor 2018 gaan we in ons voorstel uit van de volgende overwegingen.

De uitgaven van de welzijnsstichting bestaan voor 83% uit personeelskosten en voor 17% uit overige kosten.

Daarom passen we voor 2018 de subsidie voor de welzijnsstichting voor 83% aan met de loonindexering in de welzijnssector en voor 17% met de CBS index. Deze laatste index hebben we tot nu toe steeds voor de volledige subsidie gebruikt.

Volgens de huidige gegevens betekent dat een extra **structurele** bijdrage van € 45.000. Wij adviseren u om deze benadering de komende jaren te blijven volgen, op basis van de werkelijke verhouding tussen beide percentages.

We zullen u binnenkort een voorstel voorleggen om uw subsidieverordening op dit onderdeel aan te passen.

2.6.4. Gebouwen

De kosten van het “nieuwe Karspelhuis” in de Woonservicezone Jade zijn aanmerkelijk hoger dan voor het oude Karspelhuis. De stichting Welzijnswerk heeft daarvoor **een extra structurele subsidie gekregen van € 35.000 maar dat bedrag is** nog onvoldoende **voor** structurele dekking **van alle kosten.binnen haar begroting.**

De extra kosten **hiervoor** bedragen op jaarbasis **naar verwachting** € 55.000 voor huur en € 20.000 voor beheer.

Onder deze kosten ligt een langlopend contract, waarvoor we als gemeente een garantie hebben afgegeven.

Het is de verwachting dat het nieuwe pand begin 2018 wordt opgeleverd. We gaan de kosten daarom in 2018 vergoeden naar rato van de periode dat de welzijnsstichting de kosten daadwerkelijk maakt. We gaan tot betaling over als het huurcontract definitief is en we ook overtuigd zijn van de noodzaak van de beheersactiviteiten en de bijbehorende kosten. Daarover zullen we in 2018 een apart besluit als college nemen.

2.6.5. Bedrijfsvoering

De welzijnsstichting heeft op dit moment binnen haar begroting onvoldoende middelen voor een gezonde bedrijfsvoering. Er is bijvoorbeeld onvoldoende geraamd voor noodzakelijke vervangingen in de ict, in Arbo-voorzieningen en voor de opleiding personeel.

~~Hiervoor~~ ~~Naar onze inschatting~~ is een structurele bijdrage van € 40.000 ~~hiervoor~~ toereikend.

2.6.6. Reserves

De welzijnsstichting heeft de afgelopen periode de oplopende tekorten in de exploitatie opgevangen door de inzet van de reserves. Daardoor ~~waren zijn~~ de reserves vrijwel opgebruikt.

Met de extra bijdrage van € 150.000 bij de najaarsnota komt de reserve van de welzijnsstichting eind 2017 uit op een bedrag van € 227.000, ofwel een percentage van 9,4. Daarmee is de reservepositie ruim voldoende.

~~In lijn met het advies van Berenschot stellen wij u voor eenmalig een bedrag van € 200.000 beschikbaar te stellen ter aanvulling van de reserves.~~ Daarbij stellen wij voor om als voorwaarde op te nemen ~~geldt als voorwaarde~~ dat die reserves niet opnieuw mogen worden ingezet voor het opvangen van structurele tegenvallers. Daarnaast geldt als voorwaarde voor subsidieverlening dat de totale reserves niet hoger mogen zijn dan 10% van jaarlijkse exploitatiebudget.

~~Door deze bijdrage komt de totale reserve van de volledige welzijnsstichting (zie hierna onder 2.6.8.) uit een op een bedrag van ????? ofwel een percentage van ????~~

2.6.7. Eigen inkomsten

Het staat de welzijnsstichting vanzelfsprekend vrij om eigen inkomsten te verwerven, naast de gemeentelijke subsidie. Omdat de stichting juridisch zelfstandig is, kan de stichting zelf beslissen hoe zij deze eigen middelen inzet. ESF-subsidies zouden daarvan een voorbeeld kunnen zijn.

Hogere eigen bijdragen voor door de gemeente gesubsidieerde activiteiten zijn geen eigen inkomsten, omdat ze direct samenhangen met die subsidies.

2.6.8. Vrije ruimte

Uw commissie Zorg en welzijn heeft in haar vergadering van september 2017 gedebatteerd over het onderzoeksrapport van Berenschot. Daarbij klonk uitdrukkelijk de suggestie om de welzijnsstichting een soort van regelruimte te bieden. Met een beperkt bedrag per jaar zou de stichting activiteiten kunnen betalen zonder voorafgaande toestemming van de gemeente.

In overleg met de welzijnsstichting hebben we afgesproken om in 2018 het accent te leggen op de uitvoering van de werkzaamheden binnen de nieuwe afspraken en budgetten. Daarvoor is het in 2018 niet nodig ook nog een vrijer te besteden budget op te nemen. Of dat in 2019 wel nodig is, zal het komende jaar duidelijk worden.

~~We nemen die suggestie in ons advies graag over. Daarbij zien wij twee mogelijkheden.~~

~~In de eerste plaats is er de vrije ruimte die ontstaat door eigen inkomsten van de stichting. De stichting kan die middelen naar eigen inzicht inzetten.~~

~~In de tweede plaats adviseren wij u om een bedrag van € 25.000 beschikbaar te stellen. De stichting kan dit bedrag, binnen de visie en doelen van de gemeente, zelf inzetten. Wel zal de stichting deze uitgave achteraf aan de gemeente moeten verantwoorden. Die verantwoording gaat dan uitsluitend om de vraag of de stichting deze uitgave in redelijkheid heeft kunnen doen als je kijkt naar het gemeentelijk beleid.~~

2.6.8. Twee stichtingen

Vanuit het verleden bestaat er naast en binnen de welzijnsstichting nóg een stichting met eigen middelen, de stichting Projecten. Berenschot heeft in zijn rapportage geadviseerd de daardoor ontstane onduidelijkheid op te lossen. Dat kan door de stichting Projecten op te heffen en de middelen daarvan aan de middelen van de welzijnsstichting toe te voegen.

De welzijnsstichting heeft **het voornemen uitgesproken** ~~ons toegezegd~~ deze maatregel in 2018 te nemen.

Zolang beide stichtingen bestaan, zal de welzijnsstichting de gemeente inzicht geven in de activiteiten en financiën van beide stichtingen.

2.6.9. Samenvatting financiën

In de begroting voor 2018 is voor de welzijnsstichting een bedrag opgenomen van € 2.202.000. In de hiervoor beschreven voorstellen komen daar in 2018 **structureel incidenteel** de volgende bedragen bij.

- Indexering tot en met 2017 € 150.000
- Indexering 2018 € 45.000
- Beheer en huur € 75.000
- Bedrijfsvoering € 40.000
- ~~Reserves € 200.000~~
- ~~Vrije ruimte € 25.000~~

Dat betekent in totaal een bedrag van € **310.000** ~~535.000~~. Deze uitgaven zijn nodig in het proces van verduurzaming van het welzijnswerk en de welzijnsstichting. ~~De kosten dragen daarmee het karakter van frictiekosten. Om die reden stellen wij u voor de kosten te dekken uit de Conjunctuurreserve.~~

De extra € 150.000 is in 2017 gedekt uit het WMO-budget. Ook voor de komende jaren lijkt die ruimte er te zijn. De andere € 160.000 kan ten laste komen van de resterende bestedingsruimte 2018.

2.7. Procesafspraken

2.7.1. Inleiding

Berenschot heeft in zijn rapportage aandacht gegeven aan een aantal procesaspecten.

Daarbij gaat het om afstemmen van de planning- en controlcyclus van de welzijnsstichting aan die van de gemeente (2.7.2.). Het gaat verder om een zakelijker verhouding tussen gemeente en welzijnsstichting (2.7.3.). Daarbij past ook een vooraf afgesproken escalatiemodel wanneer er op ambtelijk niveau geen overeenstemming mogelijk blijkt.

2.7.2. Planning- en controlcyclus

Het is van belang dat de welzijnsstichting haar planning- en controlcyclus aanpast aan die van de gemeente. Daardoor kunnen noodzakelijke intensiveringen en/of besparingen tijdig een plaats krijgen in de gemeentebegroting.

Standaardafspraken

We hebben daarvoor – kort samengevat – de volgende stappen afgesproken.

- De welzijnsstichting levert in het begin van het kalenderjaar beleidsinput aan bij ons college. Daarbij baseert de stichting zich op haar ervaringen in het afgelopen jaar.
- We stellen als college, mede op basis van de signalen van de welzijnsstichting, een kaderbrief welzijnswerk op met doelen voor het komende jaar.
- De welzijnsstichting doet op basis hiervan aan ons een aanbod met mogelijke activiteiten en kosten.
- We besluiten als college voorlopig van welk aanbod de gemeente gebruik wil maken, we vertalen dat in het concept budgetcontract en leggen onze keuze op hoofdlijnen aan uw raad voor, in de Perspectiefnota.
- Na de behandeling van de Perspectiefnota verwerken wij de uitkomsten van die behandeling in het concept budgetcontract.
- Vervolgens neemt u als gemeenteraad een definitief besluit in de begroting. Dat besluit verwerken wij in het definitieve budgetcontract en in een subsidiebeschikking aan de welzijnsstichting.

In de bijlage “Notitie uitwerking planning- en controlcyclus” is dit verder uitgewerkt – zie **bijlage 08**. In die bijlage staan ook de afspraken over de verantwoording van de stichting, eveneens gekoppeld aan onze eigen planning- en controlcyclus.

Urgente activiteiten

Het kan incidenteel voorkomen dat het absoluut noodzakelijk is dat de stichting eerder met activiteiten starten dan volgens de planning- en controlcyclus mogelijk is.

Dat kan alleen bij hoge uitzondering. In zo’n situatie zal er altijd eerst sprake moeten zijn van een raadsbesluit waarbij ook de dekking voor extra activiteiten is geregeld.

2.7.3. Rollen

Berenschot heeft in zijn onderzoek geconstateerd dat de rolverdeling tussen gemeente en welzijnsstichting duidelijker en zakelijker moet worden.

Met het nieuwe budgetcontract zetten we daarvoor een belangrijke stap **gemaakt**. We vragen en krijgen meer verantwoordingsinformatie en u kunt als raad ook beter sturen.

Daarnaast hebben we afspraken met de welzijnsstichting gemaakt over wie welke rol heeft in de onderlinge overleggen, over verslaglegging e.d. Op belangrijke verantwoordingsmomenten is onze concerncontroller aanwezig en betrokken.

Ook deze afspraken vindt u in de genoemde bijlage “Notitie uitwerking planning- en controlcyclus” **bijlage 08**

Daarnaast hebben we in gesprekken met de welzijnsstichting gesproken over de invulling van het bestuurlijk toezicht door het bestuur van de welzijnsstichting. Het bestuur heeft ons aangegeven dat ze op dit moment nadenken over een eigentijdse invulling waarbij het bestuur meer op afstand komt en daardoor ook onafhankelijker zijn werk kan doen. Wij staan positief tegenover deze ontwikkeling.

2.7.4. Escalatiemodel

Het kan voorkomen dat in het reguliere overleg tussen gemeente en welzijnsstichting een verschil van inzicht ontstaat. Wanneer dat ambtelijk (in het overleg tussen afdelingshoofd Sociaal en directeur welzijnsstichting) niet op te lossen is, is escalatie nodig.

Dat gebeurt aan de kant van de gemeente door de inzet van de portefeuillehouder die de welzijnsstichting in zijn portefeuille heeft en de gemeentesecretaris. Aan de kant van de welzijnsstichting gebeurt dat door de inzet van de voorzitter en de penningmeester van de stichting.

Het hoofd Sociaal organiseert in zo'n situatie op zo kort mogelijke termijn een overleg, waarbij hij zelf en de directeur van de welzijnsstichting aanwezig zijn. Ook van die overleggen maken we een verslag.

2.8. Aanbestedingsregels

Aanbesteden

Op basis van de wettelijke regels over aanbesteding, moet de gemeente de activiteiten waarvoor zij de welzijnsstichting subsidieert aanbesteden. Dat betekent dat ook andere partijen dan de welzijnsstichting kunnen inschrijven.

Vorrang welzijnsstichting

U heeft in uw beleid meer dan eens uitgesproken dat u de welzijnsstichting bij voorrang wilt inzetten voor een aantal welzijnsactiviteiten. We onderschrijven als college dat uitgangspunt van harte en daarom hebben we gezocht naar alternatieven.

Alternatieven

Er zijn twee alternatieven.

De eerste is inbesteding. In dat geval moet de gemeente nadrukkelijk mee gaan sturen in het beleid van de stichting, bijvoorbeeld door in het stichtingsbestuur te gaan plaatsnemen.

Deze optie heeft niet onze voorkeur, omdat daarmee de zelfstandigheid van de stichting in geding komt.

Het tweede alternatief is dat de gemeente de welzijnsstichting het zogeheten alleenrecht geeft. Feitelijk hebben we dat de afgelopen jaren al gedaan, nu adviseren wij u om dat in een formeel besluit vast te leggen.

Daarbij is er wel een risico: doordat de stichting een monopolie positie heeft, kan zij feitelijk elke prijs voor haar activiteiten vragen die ze wil.

Wij verwachten dat de nieuwe manier waarop we onze samenwerking vormgeven, voldoende waarborgen biedt om dat te voorkomen.

Uiteindelijk kunt u als gemeenteraad dit alleenrecht altijd weer intrekken, zelfs per maand.

Alternatieven

Zijn in de toelichting beschreven.

Randvoorwaarden

Zijn in de toelichting beschreven.

Risico's

Zijn in de toelichting beschreven.

Financiële gevolgen

Zie boven paragraaf 2.6.

Personele gevolgen

Geen personele gevolgen

Duurzaamheid

N.v.t.

Publicatieniveau

Openbaar

Overig

N.v.t.

Vervolgprocedure/communicatie

- Welzijnswerk krijgt een nieuwe beschikking voor het jaar 2018.
- Er volgt een voorstel voor aanpassing van de subsidieverordening. Bij dat voorstel zullen wij ook aangeven of de aanpassing gevolgen heeft voor andere gesubsidieerde instellingen en welke gevolgen dat dan zijn.
- **Er komt een collegebesluit over de definitieve bedragen voor de nieuwe huisvesting in Jade.**

Bijlagen

- Bijlage 01 Rapportage Berenschot
- Bijlage 02 Brief juni 2017 aan gemeenteraad
- Bijlage 03 Brief juli 2017 aan gemeenteraad
- Bijlage 04 Toelichting september 2017 voor raadscommissie
- Bijlage 05 Samenvatting uitgangspunten transitie
- Bijlage 06 Concept budgetcontract 2018
- Bijlage 07 Prestaties en middelen budgetcontract 2018
- Bijlage 08 Notitie uitwerking planning- en controlcyclus